

nosse, ab eoque ipso possit immediate doceri: *εχ οτι τον πατερα τις εωρακε*: quod nemini contingit praeter eum, qui semper Deo proximus est, *ο ων παρα τω Θεω*, quique solus intimam habet et penitissimam arcanorum patris consiliorum cognitionem; *ετος εωρακε τον πατερα*. Hoc enim ex usu hebr. significat *το οραν*, ut supra v. 30. quod idem est saepe ac *γικωσκειν* 1 Ioh. III. 6, familiariter aliquem nosse, eiusque animi secreta scire. Atque talem cum Christus habeat coniunctissimam cum patre consuetudinem, quis fido illi secretorum eius arbitro et interpreti non sponte credat, eiusque aequo se animo institutioni committat? cum tanta nobis ab eo data sit promissio v. 47, quicumque in me credit, certam iam habet spem vitae aeternae: *εχει ζωην αιωνιον*. Eamque ob causam Christus ait v. 48, ego sum panis vitae; siue talem ego vobis cibum trado, quo qui vescitur, aeternum vivet, quod idem est sensu tropico, quam quod ante verbis clarioribus enuntiauit: ego sum autor salutis, in quem, qui credit, saluabitur.

Sic igitur Christus, quod supra v. 30. postularunt Iudaei, signum, in se ipso exposuit, simile illi, quo Mosaicam maiorum suorum religionem a Deo fuisse nobilitatam iactarunt v. 31., immo longe praestantius cibo illo coelesti, quo adeo se ostentare solebant. Hoc enim victu nutriti in deserto, sempiternam tamen sibi vitam comparare nullam potuerunt, nedum beatam, cum morte iam sint omnes extincti v. 49, *οι πατερες υμων εφαγον το μαννα, και απεθανον*. In me vero, ait v. 50, eiusmodi habetis panem de coelo, i. e. talem ego vobis victum offero, quo, qui vescuntur, nunquam morte peribunt sempiterna: *να τις εξ αυτα φαγη, και μη αποθανη*, siue quod idem est, ex ipsa eius interpretatione v. 47. praemissa: quicumque in me credunt, meaque recte utuntur institutione, vitam consequentur aeternam, ad quam extremo die eos resuscitabo. Atque hoc est utique proprium illud et peculiare religioni a Christo traditae signaculum vere diuinum, quo a Mosaica distinguitur, eamque longe praecellit, quod quorum in hac imagines fuerunt et umbrae bonorum, in illa exhibetur ipsa eorum substantia, et auctor ipse supremus, in quo vno et solo sic posita est salus omnium, ut re alia nulla opus sit ad eam obtinendam, quam fide eiusmodi obsequiosa, qua eius nos disciplinae toto animo subiiciamus. Ad hanc ipsam vero *nouae suae religionis disciplinam*, quid maxime requiratur, paulo nunc vberius, continuata hac allegoria, Christus explicat v. 51. Non enim repetit tantum, quae paulo ante dixerat, sua se doctrina et institutione talem iis offerre victum ad sustentandam vitam, quo, qui recte utantur, possint aeternum viuere, *εγω ειμι ο ατος ο ζων*,
panis